

EIROPAS SAVIENĪBA

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

LATVIJAS
UNIVERSITĀTE

ANNO 1919

PROFESIONĀLAJĀ IZGLĪTĪBĀ IESAISTĪTO
VISPĀRIZGLĪTOJOŠO MĀCĪBU PRIEKŠMETU PEDAGOGU
KOMPETENCES PAAUGSTINĀŠANA

Ināra Voitkāne

Vēsturiski hronoloģiskais pārskats (kopsavilkuma tabulas)
20. gs. kultūras radītās kultūrvērtības

Materiāls izstrādāts

ESF Darbības programmas 2007. - 2013.gadam „Cilvēkresursi un nodarbinātība”
prioritātes 1.2. „Izglītība un prasmes”

pasākuma 1.2.1. „Profesionālās izglītības un vispārējo prasmju attīstība”

aktivitātes 1.2.1.2. „Vispārējo zināšanu un prasmju uzlabošana”

apakšaktivitātes 1.2.1.1.2. „Profesionālajā izglītībā iesaistīto pedagogu kompetences paaugstināšana”

Latvijas Universitātes realizētā projekta

**„Profesionālajā izglītībā iesaistīto vispārīzglītojošo mācību priekšmetu pedagogu
kompetences paaugstināšana”**

(Vienošanās Nr.2009/0274/1DP/1.2.1.1.2/09/IPIA/VIAA/003, LU reģistrācijas Nr.ESS2009/88) īstenošanai.

Rīga, 2010

20. gs. raksturojums	Pasaules uztvere /reliģija	Laikmeta filozofija/domāšana	Tehnoloģijas/zinātne	Literatūra	Mūzika
<p>● 20. gadsimts ir laiks, kad visās cilvēka dzīves jomās un sabiedrībā notiek lielas pārmaiņas. Kultūras dzīvi (mākslu, mūziku, teātri, kino...) ļoti ietekmēja sociāli politiskie procesi pasaulē – jaunu tehnoloģiju un ideoloģiju rašanās, augstais urbanizācijas līmenis, ražošanas apjomu pieaugums, arī militārie procesi. Mākslā tika radīti aizvien jauni un jauni stili. Tāpat strauji attīstījās visa izklaides industrija – kino, teātris, mūzika u.c.</p> <p>● Simt gadu – tas ir ļoti ilgs laika periods, lai kultūras procesi vairākas reizes varētu mainīties par visiem 180 grādiem. Šos procesus vispirms jau ietekmēja jaunu ideoloģiju rašanās (komunisms, fašisms, arī feministu kustība) un karadarbība (1. un 2. Pasaules karš). Tas viss iespaidoja sabiedrības uzskatus, vēsturiskās vērtības, līdz ar to – visu kultūru kopumā. Jaunu tehnoloģiju rašanās vienlaikus sekmeja gan pozitīvais (cilvēki ērtāk un ātrāk varēja pārvietoties, tādā veidā daudz vairāk uzzinot arī par citām kultūrām, zinātnes attīstību u.c.) un negatīvais (pasaules kari, katastrofas).</p> <p>● Sašķēlība un dažādība ir 20. gadsimta garīgās kultūras raksturīgākā pazīme. Cilvēces apziņā ir aizduis pasaules viengabalainības un zinais un līdz ar to arī drošības apziņa, ko neatgriezeniski ietekmējušas.</p> <p>● Pasaules karu radītās katastrofas un iznīcinošo spēku lielā ietekme. Kari atnesa ne tikai milzīgu materiālo postu, bet arī pazudināja miljoniem cilvēku un radīja tālejošas sekas pēckāra paaudzū apziņā – tika iedragāta ticība morālei un humānismam.</p> <p>● Šo laiku raksturo vardarbība, bēdas, nabadzība, strīdi un dabas zinātnišana, tomēr tas ir arī tehnikas, zinātnes un kultūras progress laiks.</p> <p>● 20. gadsimts saistīts ar plašu estētisko (skaistuma, dīzēnu, mākslas) ideālu pārveidšanu, ko ietekmēja ne tikai saistību pārtraukšana ar iepriekšējo gadsimtu tradicionālajām klasiskajām vērtībām, ne tikai sociālās pārvērtības, bet arī zinātniskie apvērsumi.</p> <p>● 20. gadsimtā izvēršās ļoti savdabīgas un daudzpusīgas kultūras norises. Līdzās tradicionālajai augstākās sabiedrības mākslai tapa populārā kultūra – demokrātiskā kultūra tautai, kas pieejama visiem. Prese, radio, kino un televīzija radīja komerciālo masu kultūru, kas kļuva par pērkamu preci.</p> <p>● Patērētāju kultūra. Sākās "lielā patērētāju" ēra. Notika savdabīga revolūcija tirdzniecībā. Popularitāti iemantoja universālie veikali – patērētāju tempļi. Supermārketa apmeklēšana kļuva par brīvā laika pavadīšanas veidu. Parādās cilvēku un lietu aizstājamība. Reklāmas iespaidā galvenās darbības – pirkēt un pārdot – tiek izteiktas kā augstākā doma. Pārrāzējoji Dekartu, var teikt: "pērku, tātad eksistēju".</p> <p>● Modernisms – 20. gs. kultūras virziens, kas meklē jaunus izteiksmes līdzekļus un formas, cenšoties dziļāk atklāt subjektīvos pārdzīvojumus, paplašināja mākslinieciskās izpausmes robežas literatūrā, mūzikā un tēlotāja mākslā, tas centās lauzt tradicionālās formas, vēsturiskās tradīcijas un priekšstatus par mākslu kā estētiskā pārdzīvojuma avotu.</p>	<p>● Par jaunām reliģiskām kustībām parasti apzīmē tādas garīgās grupas un reliģiskos novirzienus, kas kādā valstī vai reģionā atrodas ārpus domīnējojo reliģiju un baznīcu ietekmes sfēras, veido savas organizatoriskas struktūras, jaunas mācības, kulta prakti u. tml. Īpaša nozīme šajās kustībās ir to garīgajiem līderiem, kas nāk ar novatoriskām idejām, kā paši uzskata, iestājas par ticības un garīguma atjaunošanu, nosoda formālistu baznīcas dzīvē, sludina atgriešanos pie laika gaitā aizmirstām vai izkropotām vērtībām. Dažās jaunajās reliģiskajās kustībās notiek atgriešanās pie seniem, t. s., pagāniskiem ticējumiem, kā arī pievēršanās jaunām mitoloģijas radīšanai, jaunu svēto rakstu veidošanai u. tml. Jaunas reliģiskas kustības bieži piedāvā alternatīvus ceļus cilvēka garīguma veidošanai – dažādas meditācijas, dziedniecības, vizualizācijas un okultās tehnikas veidus, kas bieži vien pārņemti no citām reliģijām un pasaules kultūrām, kā arī atsevišķus elementus no moderno zinātņu atziņām, solot cilvēkiem jauna garīguma un iekšējā līdzsvara sasniegšanu mūsdienā saspringtajos un sarežģītajos dzīves apstākļos.</p> <p>● Visu jauno reliģisko kustību darbībā var saskatīt vienu kopīgu iezīmi: iegūt sev pēc iespējas vairāk piekritēju; savākt pēc iespējas vairāk naudu (dievkalpojumu sprediķos šim aspektam tiek ierādīta īpaša loma); citu konfesiju un reliģisko grupu nīcināšana.</p> <p>20. gs. jaunās reliģiskās kustības:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Jaunais laikmets (New Age). ● Apvienošāšanās baznīca (Mūnisti). ● Starptautiskā Krišanas apziņas biedrība (Krišnaīti). ● Jehovas liecinieki. ● Jēzus Kristus pēdējo dienu svēto baznīca (Mormoni). ● Bahajisms. ● Visariona pēdējās derības baznīca. ● Saentoloģija u.c. 	<p>20. gadsimta cilvēce tomēr meklēja atbildes uz filozofijas aktuālāko jautājumu – kāda vispār ir mūsu eksistences jēga, kādēļ mēs dzīvojam?</p> <p>● Franču filozofs, intuitīvisma virziena pamatlicējs, Anrī Bergsons apgalvoja, ka dzīves jēgu un būtību var uzvert tikai ar intuīcijas palīdzību. To sauc arī par dzīves filozofiju. Galvenais darbs "Radošā evolūcija" 1907 g. galvenie jēdzieni – dzīve, jaunrade, brīvība, intuīcija.</p> <p>● Cilvēka eksistences jēgas meklējums nevar neminēt Zigmundu Freidu (psichoanalīze – instinktu pētīšanai, analizēja sapņus, uzsvera bezapziņas lielo nozīmi) un Karla Gustava Junga (analītiska psiholoģija) svarīgos pētījumus psiholoģijā un psihiatrijā.</p> <p>● Osvalds Špenglers – vācu vēsturnieks un filozofs. Špenglera pazīstamākais darbs ir grāmata "Rietumeiropas noriets", kurā viņš izvirza teoriju par civilizācijas ciklisku rašanos, attīstību un bojāeju. Špenglers rakstā, ka Rietumeiropas civilizācija atrodas norieta periodā. Špenglera idejas rada atsaucību nacionālsociālisma ideoloģijā. Paša Špenglera attieksme pret nacionālsociālismu bija divējāda – sākotnēji viņš to atbalstīja, bet vēlāk kritizēja tā nezinātniskās bioloģijas teorijas un antisemitismu.</p> <p>● Savukārt filozofijas virziens pozitīvisms cilvēku un sabiedrību centās pētīt ar dabaszinātņu metodēm. Pozitīvisms centās noskaidrot likumsakarības, saskaidrojot kurām darbojas sabiedrība un, noskaidrojot šīs likumsakarības, pozitīvisms tiecās atrast mehānismu, kā regulēt sabiedrību un tās darbības traucējumus, piemēram, kā novērst karus.</p> <p>● Uz pozitīvisma bāzes izveidojusies analītiskā filozofija negatīvi vērtēja metafiziku, kas spriež par esamības būtību un uzskatīja, ka daudzas tradicionālās filozofijas grūtās problēmas nav iespējamas atrisināt. Analītiskā pētniecība centās attiecināt filozofiju tikai uz zinātnes filozofiju un saskaņā ar pozitīvisma nostādnēm tā centās radīt piemērotu un precīzu pētniecības metodi, kuru varētu lietot visas zinātnes nozarēs un kuras pamatā būtu formālā loģika (mācība par pareizas domāšanas pamatlīkumiem un veidiem).</p> <p>● Fenomenoloģija ir vācu filozofa Edmunda Huserala iedibināts filozofijas virziens, kas pievēršas parādībām (fenomeniem) kā uztveres objektiem (nevis kā neatkarīgi eksistējošiem faktiem un notikumiem), cenšoties izziņāt, kādā veidā cilvēki domā par apkārtējo pasauli un kā viņi to izskaidro. Pretstatā pozitīvismam jeb "zinātniskajai" filozofijai, fenomenoloģija uzskata, ka realitāte pēc savas būtības ir relatīva (tāda, kas pastāv un mainās atkarībā no apkārtējiem apstākļiem (pretstats absolūtam) un subjektīva.</p> <p>● Hermeneitika, kuras attīstību spēcīgi ietekmējuši Martīns Heidegers un Hanss Georgs Gadamers, pievēršas saprašanas būtībai, cilvēku izturēšanās un sociālo tradīciju iztulkošanai. Hermeneitika uzsvera vēsturiskās tradīcijas nozīmi cilvēces kultūrā un kritizēja pozitīvismu par to, ka tas nenovērtē tradīcijas spēku sabiedrībā.</p> <p>● Eksistenciālismu, kas visspilgtāk attīstījās Francijā no Otrā pasaules kara beigām līdz sešdesmito gadu beigām, pārstāvēja Žans Pols Sartsrs Francijā, Martīns Heidegers un Karls Jaspers Vācijā. Eksistenciālisma filozofijas pamatā ir jautājumi par cilvēka esību, viņa darbību, funkcijām un vietu pasaulē, attiecībām ar Dievu vai atseviņatību no tā un arī pašam no savas eksistences. Eksistenciālisms cilvēku ikdienu redz neistām, it kā neizbēgamām šķietamībām pārpilnu, tomēr cilvēkam pastāv iespēja atrautes no neistām neizbēgamībām un brīvi veidot savu dzīvi.</p> <p>● Postmodernisms. Ž.F. Liotārs, Ž. Bodrijārs.</p>	<p>20. gs. – elektrības un atomlaikmets. 20.–21. gadsimtu raksturo pārsteidzoši zinātnes un tehnoloģiju sasniegumi, kas iepriecina ar uzlaboto dzīves kvalitāti, bet arī pašā laikā uztrauc, jo tehniskā pasaule varētu vērsties pret pašu cilvēku.</p> <p>20. gs. I puse Tehnika</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Dzinēja pilveidošana ● Radioviļņu pārraidīšanas attāluma palielināšana <p>Fizika, kosmoloģija</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Kvantu fizika, mehānika ● Relativitātes teorija ● Fakts – Visums izplešas ● Rentgenstaru atklājumus tiek pielietots ● Radioaktivitāte ● Ķīmisko elementu maīnība <p>20. gs. II puse Fizika</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Atombumbas izgudrošana ● Jaunu elementārdaļiņu atklāšana <p>Informātika</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Datora izgudrošana ● Robotu radīšana ● Internets ● Kosmosa tehnika <p>Medicīna un bioloģija</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Antibiotiku atklāšana ● Antivīrusu vakcīnas ● Hormonu preparāti ● Mākslīgā apaugļošana ● DNS uzbūves atklāšana, ģenētisko kodu atšifrēšana ● Ģēnu inženierija ● Klonēšana ● Cilvēka genoma atšifrēšana <p>Slavie zinātnieki:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Fizikis Alberts Einšteins ● Marija Kirī – radioloģijas aizsācēja un divkārtēja Nobela prēmijas laureāte. ● Nobela prēmiju reizi gadā piešķir cilvēkiem, kas ir veikusi izcilus pētījumus, atklājumus vai devuši ievērojamu sniegumu sabiedrībai. Kopš 1901. gada prēmija tiek piešķirta katru gadu šādās jomās: fizikā, ķīmijā, fizioloģijā vai medicīnā, literatūrā, miera veicināšanā, ekonomikā. <p>20. gs. slavenākie izgudrojumi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● 1903 g. – lidmašīna ● 1921 g. – insulīna ražošana ● 1926 g. – televizors ● 1928 g. – penicilīns ● 1931 g. – sintētiskā šķiedra ● 1939 g. – reaktīvā lidmašīna ● 1945 g. – atombumba ● 1960 g. – lāzers ● 1961 g. – cilvēka lidojums kosmosā ● 1969 g. – cilvēks uz Mēness ● 1978 g. – bankas automāts ● 1981 g. – dators ● 1982 g. – mākslīgā sirds ● 1983 g. – internets ● 1985 g. – operētājsistēma Windows ● 1997 g. – klonēta aita u.c. 	<p>Modernisma literatūra. Par modernismu dēvē daudzu virzienu, strāvājumu, tendenču kopumu. Šo kopumu vienojošie elementi ir saceļšanās pret literāro tradīciju (šajā gadījumā – pamatā pret realismu un naturālismu), laikmeta ideāliem, dažādi formas un stila eksperimenti, subjektivitāte, individuālisms, interese par mītiem utt. Pasaules literatūrā kopumā modernisms dominē līdz aptuveni Otrajam pasaules karam. Modernisma literatūrā ietilpst: impresionisms, simbolisms, dadaisms, sirreālisms, ekspresionisms, futurisms, imazisms.</p> <p>Sociālistiskā reālisma literatūra</p> <p>● Ar 1932.g. Staļina izsludināto dekretu par Padomju Savienības oficiālo un vienīgo atzīto mākslas un literatūras virzienu tika pasludināts sociālistiskais reālisms (citādas mākslinieciskās izpausmes varēja tikt sodītas pat ar izsūtīšanu uz Sibīriju).</p> <p>● Sociālistiskā reālisma doktrīna pieprasīja "patiesu", vēsturiskajām reālijām atbilstošu mākslu, tajā pašā laikā vairāk vai mazāk oficiāli pieprasot arī šīs patiesības idealizāciju (Staļins runājis par "dvēseļu inženieriem"). Literatūrā un mākslā bija jāpievēršas proletariātam, cīņai par komunismu, karam u.tml. Pazīstamākie sociālistiskā reālisma autori bija krievi Maksims Gorkijs un Mihails Šolohovs.</p> <p>Eksistenciālisma literatūra</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Eksistenciālisms literatūrā – nozīmīgi eksistenciālisma autori ir filozofi Žans Pols Sartsrs, Simona de Bovuāra, Gabriels Marsels, Albērs Kamī. ● Eksistenciālisma darbi parasti ir filozofiski spēcīgi piesātināti, to centrā jautājumi par cilvēka eksistences jēgu, brīvību, gribas brīvību un determinismu, dzīvību un nāvi, eksistences absurdu u.tml.. Eksistenciālisms uzsver individuālās un subjektīvās pieredzes nozīmi. <p>Absurda drāma</p> <p>● 20. gs. vidū Eiropā attīstījās absurda drāma – dramaturģijas virziens, kas cilvēka eksistenci uzliedz kā bezjēdzīgu un nenozīmīgu, pasauli – kā absurdu, neoloģisku, komunikāciju – kā neiespējamu. Absurda drāma izvērtās par ļoti ietekmīgu literatūras virzienu, tā slavenākie pārstāvji ir Semjuēls Bekets, Eizens Jonesko, Žans Ženē, Arturs Adamovs. Absurda drāmas iezīmes vērojamas arī daudzu citu pazīstamu dramaturģu darbos – te jāmin Frīdrihs Dirrenmats, Harolds Pinters, Edvards Olbjis un citi autori.</p> <p>Postmodernisma literatūra</p> <p>● Dažas vispārigas postmodernisma literatūras pazīmes ir skepticisms, neuzticēšanās racionalitātei un neticība progressa iespējamībai, radikāla tradīcijas noraidīšana (atteikšanās no tā sauktajiem lielajiem normatīviem), vairāk vai mazāk galēns relatīvisms, individuālisms un subjektīvisms (un tajā pašā laikā – neticība cilvēka identitātei kā vienam veselumam), plurālisms u.tml..</p> <p>● Postmodernisma literatūras stilam raksturīgs fragmentarums, žanru hibridizācija, formas eksperimenti, ironija un pašironija, parodija, pastišs, intensīvs alūziju, netiešu citātu, kultūras atsaucību lietojums utt.. Pazīstamākie postmodernisma autori ir Umberto Eko, Džuljāns Bārnss, Pols Osters, Džons Bārts, Italo Kalvīno, Dons Delillo, Vladimirs Sorokins, Patriks Ziskinds, Haruki Murakami, Tomass Pinčons, Malkoms Bredberijs, Hulio Kortārsars, Džons Faulzs, Ginters Grass, Kadzuo Išiguro, Normans Meilers, Čaks Palanjijs, Milorads Pavičs, Viktors Peļevjns, Salmans Rušdi un citi. Par postmodernismam piederīgu virzienu mēdz uzskatīt arī maģisko reālismu (Gabriels Garsija Markess, Mario Vargass Ljosa u.c.).</p> <p>● Postmodernisma literatūra pasaulē dominē vēl mūsdienās.</p> <p>● Ijabs Hasans kā raksturīgākās postmodernisma iezīmes min: nenoteiktība, fragmentācija, dekanonizācija, patības trūkums un dziļuma zaudēšana, nereprezentējamība, ironija, hibridizācija, līdzdalība, imanence – prāta spēja pašam sevi arvien vairāk vispārināt simbolos, imanents – tāds, kas piemīt lietai, parādībai un ir nedalāmi saistīts ar tās būtību, konstruktīvisms.</p>	<p>20. gs. I puse</p> <p>● Džeza attīstība 20. gs. sāk. Sintezēja eiropeisku un afrikāņu mūziku. raksturīga ritma regularitāte, improvizācijas. Luiss Armstrongs.</p> <p>● Ekspresionisms uzskatīja, ka mūzikā nav jābūt nekam pozitīvam – jāvalda vien šausmām, sāpēm, murgiem.</p> <p>● (A. Šēnbergs, A. Bergs, D. Sostakovičs.)</p> <p>● Neoklasicisms (S. Prokofjevs, L. Stravinskis, K.Orfs, R. Kalvins, Franču grupa «Sešinieks».) P. Hindemits</p> <p>● Vitālisms</p> <p>● Folklorisms. Jauna attieksme pret folkloru.</p> <p>● K. Kodājs, B. Bartoks</p> <p>20. gs. II puse</p> <p>● Konkrētā mūzika</p> <p>● Hepenings</p> <p>● Aleatorika</p> <p>● (V. Lutoslavskis, Dž. Keidžs, P. Vasks.)</p> <p>● Sonorika</p> <p>● Elektroniskā mūzika (konkrētā, elektroniskā un kompjūtermūzika).</p> <p>● Elektroniskā deju mūzika.</p> <p>● K. Štokhauzens, P. Bulērs</p> <p>● Minimālisms Dž. Keidžs, K. Štokhauzens, A. Perts</p> <p>● Rokmūzikas dažādi stili</p> <p>● Popmūzikas dažādi stili</p> <p>● Diskomūzi</p> <p>● Tehnomūzika</p> <p>● Videoklipi</p> <p>● Karaoke</p>

20.gs. 1 puse	Raksturojums	Informālā māksla (art informal) Žans Dibifē (1901-1985)	
Ekspressionisms Vācija 1905.-1925.g. Edvards Munks (1863-1944)		Kinētiskā māksla ASV, Eiropa 1950.g. Aleksandrs Kolders (1898-1976)	
Fovisms Parīze 1905.-1907.g. Anri Matiss (1869-1954)		Konceptuālā māksla ASV, Eiropa 1965.-1980.g. Džosevs Košuts (1945)	
Kubisms Parīze 1907.-1918. g. Pablo Pikaso (1881-1973)		Procesuālā māksla - hepenings un performance, ķermeņa māksla (BODY ART) ASV 1960.g. Jozefs Boiss (1921-1985) Ivs Kleins (1928-1962) Francija 1950.g.	
Futūrisms Itālija 1909.-1916.g. Džakomo Balla (1871-1958)		Minimālisms ASV 1960.g.	
Abstrakcionisms Vasilijs Kandinskis (1866-1944) Krievija Kazimirs Maļevičs (1878-1935) Pīts Mondrians (1872-1944)		Vides 1960.g., zemes 1965.g., objekta (instalācija) 1975.g. māksla ASV Javačevs Kristo (1935) Roberts Smitsons (1928-1973)	
Dadaisms Vācija, Ņujorka, Parīze 1916.g. – 1924.g. Marsels Dišāns (1887-1968)		Hiperrēālisms ASV 1965.g.	
Sirreālisms Parīze 1923.g. Salvadors Dalī (1904-1989) Huans Miro (1893-1983)		Videomāksla ASV, Eiropa 1960.g. Nam Džun Paiks (1932)	
Sociālistiskais reālisms (PSRS) 1922.-1988.g. Boriss Kustodijevs (1878-1927) Izaks Brodskis (1884-1939) Aleksandrs Gerasimovs Vera Muhina (1889 - 1953)		Datormāksla (digitālā māksla) ASV, Eiropa 1960.g.	
20.gs. 2 puse	Raksturojums	Grafiti māksla 1974.g.	
Abstraktais ekspresionisms (ASV) 1942.-1957.g. Villems de Kūnings (1904-1997) <u>Krāsū laukumu glezniecība</u> 1960.g. Marks Rotko (1903-1970) <u>Darbības glezniecība</u> 1952.g. Džeksons Polloks (1912-1956)		Postmodernisms mākslā Pēc 1970.g. Materiāli- virsmas Jauna subjektivitāte Jaunie mežoņi Bad Painting –slikta gleznošana <u>Jaunai figuratīvisms u.c.</u>	
Poparts ASV 1955.- 1970.g. Endijs Vorhols (1928-1987) Rijs Lihtensteins (1923-1997)		Arhitektūra Funkcionālisms un konstruktīvisms Bauhaus (Vācija) 1919.-1933.g. Šarls Eduārs Lekorbizjē (1887-1965) Frenks Loids Raits (1869 – 1959)	
Oparts ASV, Eiropa 1960.g. Viktors Vazareli (1908-1997) Bridžita Ralija (1931)		Valters Gropiuss (1883 – 1969) Ludvigs Mīss van der Roe (1886 – 1969) Oskars Nimeiers (1907)	

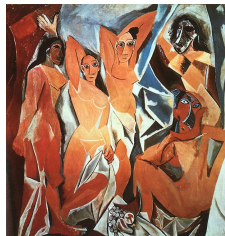
1. **Ekspressionisms.** Edvards Munks. Kļiedziens. 1893. g.

2. **Fovisms.** Anri Matiss. Sarkanā istaba. 1908. g.

3. **Kubisms.** Pablo Pikaso. Raudošā sievietē. 1907. g.

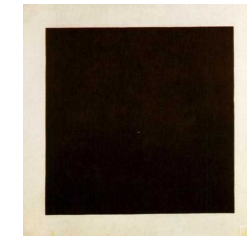
4. **Kubisms.** Pablo Pikaso. Aiviņonas meitenes. 1907. g.

5. **Liriskais abstrakcionisms.** Vasiļijs Kandinskis. Kazaki. 1913. g.

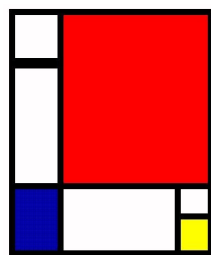
6. **Futūrisms.** Džakomo Balla. Suns pavadā. (Dāma ar sunīti). 1912. g.

7. **Abstrakcionisms.** Kazimirs Malevičs. Melnais kvadrāts. 1913. g.

8. **Sociālistiskais reālisms.** Vera Muhina. Strādnieks un kolhozniece. 1935. – 1937. g.

9. **Abstrakcionisms.** Pīts Mondrians. Kompozīcija III. 1921. g.

10. **Dadajisms.** Marsels Dišāns. L.H.O.O.Q.) 1919. g.

11. **Dadajisms.** Marsels Dišāns. Velosipēda ritenis uz postamenta. 1913. g.

12. **Funkcionālisms.** Bauhaus. Lektorbīzjē. Kapela Ronsānā. 1950. – 1955. g.

13. **Sirreālisms.** Salvadors Dalī. Sapnis. 1937. g.

14. **Sirreālisms.** Salvadors Dalī. Degošā zīrafe. 1935. g.

15. **Abstraktais ekspresionisms.** Džeksons Polloks. Kompozīcija Nr. 8. 1953. g.

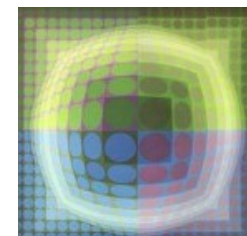
16. **Abstraktais ekspresionisms.** Marks Rotko. Sarkanais un oranžais. 1967. g.

17. **Poparts.** Endijs Vorhols. Merlina Monro. 1962. g.

18. **Poparts.** Rijs Lihtensteins. Maybe (meitenes bilde). 1965. g.

19. **Oparts.** Viktors Vazareli. Pel-Ket. 1984. g.

20. **Kinētiskā māksla.** Aleksandrs Kolders. Slazds priekš omāra un zivs aste. 1934. g.

21. **Konceptuālā māksla.** Džosevs Košuts. Viens un trīs krēslī. 1965. g.

22. **Procesuālā māksla – performance.** Jozefs Boiss. Kā izskaidrot glezniecību mirušam trusim. Galerija Schmela Diseldorfā 1965. g. Foto: V. Fogels.

23. **Zemes māksla.** Roberts Smitsons. Spirāle. 1970. g.

24. **Grafiti māksla.** Gleznojums uz nezināmās sienas.

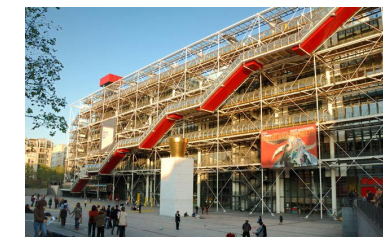
25. **Minimālisms.** Keļijs Esvolds. Sarkanais, zilais, zaisais, dzeltenais. 1969. g.

26. **Postmodernisms.** Dževs Kuns (Jeff Koon). Zakis. 1988. g.

27. **F.L.Raits.** Gugenheima muzejs Ņujorkā. 1943.-1959. g.

28. **Ž.Pompidū centrs** Parīzē. 1971.-1977. g.